

(Dz. U. R. P. z dnia 30. XI. 1923 r. № 121 poz. 978)

Rozporządzenie Ministra Przemysłu i Handlu z dnia 15 listopada 1923 r. w przedmiocie granic uchybień obiegowych dla narzędzi mierniczych, używanych w obrocie publicznym.

Na podstawie art. 11 Dekretu o miarach z dnia 8 lutego 1919 r. (Dz. P. P. Nr. 15 poz. 211), rozporządzenia Ministra b. Dzielnicy Pruskiej z dnia 28 maja 1921 r. w przedmiocie miar (Dz. Urzęd. M-stwa b. Dz. Pr. Nr. 20 poz. 138), rozporządzeń Rady Ministrów z dnia 17 listopada 1921 r. (Dz. U. R. P. Nr. 100 poz. 716) i z dnia 16 czerwca 1922 r. (Dz. U. R. P. Nr. 52 poz. 470) oraz § 13 ustęp 2 Ustawy Rzeszy Niemieckiej o miarach z dnia 30 maja 1908 r. (Dz. U. Rzeszy Niemieckiej str. 349) i § 1 ust. 1 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 28 lutego 1923 r. (Dz. U. R. P. Nr. 28 poz. 166) zarządza się co następuje:

§ 1.

Ustanawia się następujące granice uchybień obiegowych dla narzędzi mierniczych, używanych w obrocie publicznym.

I. Narzędzia do mierzenia długości.

A. Przymiary bławatne.

Granice uchybień obiegowych wynoszą:

1. Dla długości ogólnej:
przymiarów wielkości 0,5 i 1 metra 3 milimetry.
2. Dla podziałki:
 - a) dla odległości dowolnego ograniczenia od obu końców przymiaru — jak dla długości ogólnej;
 - b) dla dwóch działek sąsiednich dopuszczalna różnica wynosi 1,5 milimetra.

B. Suwaki miernicze zwyczajne.

Granice uchybień obiegowych wynoszą:

1. Dla całej długości podziałki:
 - a) suwaków metalowych

2 do 1,6 metra włącznie	3 milimetry
1,5 „ 0,6 „ „	1,5 milimetra
0,5 metra i mniej	0,75 „
 - b) suwaków z innych materiałów

2 do 1,6 metra włącznie	6 milimetrów
1,5 „ 0,9 „ „	4,5 milimetra
0,8 „ 0,5 „ „	3 milimetry
0,4 „ 0,3 „ „	1,5 milimetra
0,2 „ 0,1 „ „	0,75 „
2. Dla odległości pomiędzy mackami w porównaniu z długością, odczytaną na przymiarze:

Przepisy obowiązujące w miernictwie.

Czasopismo wydawane przez Główny Urząd Miar.

Warszawa, dnia 7 grudnia 1923 r.

Układać w porządku wielkości liczb tytułowych.

- a) dla suwaków z drzewa — potrójne uchybienie, dopuszczalne dla całej podziałki;
- b) dla suwaków z innych materiałów — podwójne uchybienie, dopuszczalne dla całego przymiaru.

3. Dla podziałek:

- a) dopuszczalne uchybienie od dowolnej podziałki do początku (zera) podziałki równa się uchybieniu dla całkowitej długości podziałki;
- b) granica różnicy długości między dwoma sąsiednimi centymetrami lub półcentymetrami 1,5 milimetra
między dwoma sąsiednimi milimetrami lub półmilimetrami 0,3 milimetra

II. Pojemniki.

A. Pojemniki zwyczajne.

Granice uchybień obiegowych wynoszą:

Wielkość pojemnika	Pojemniki wąskie i średnie, z wyjąt- kiem drewnianych	Pojemniki dREW- niane i pojemniki szerokie
100 litrów	600 cm ³	1200 cm ³
50 „	300 „	600 „
25 „	150 „	300 „
20 „	150 „	300 „
10 „	75 „	150 „
5 „	37,5 „	75 „
4 litry	30 „	60 „
2 „	15 „	30 „
1 litr	7,5 „	15 „
1/2 litra	7,5 „	15 „
1/4 „	3,75 „	7,5 „
1/8 „	3,75 „	—
1/16 „	1,88 „	—
1/32 „	0,94 „	—

B. **Menzury** zwyczajne (menzury do mleka, cylindry miernicze do

Granica uchybienia obiegowego wynosi dla każdej objętości, wyznaczonej przez podziałkę, trzy dwuchsetne największej pojemności.

III. Przyrządy miernicze do mleka ze skala pływakową.

Granica uchybienia obiegowego wynosi dla każdej objętości, wyznaczonej przez podziałkę, trzy dwuchsetne największej pojemności.

IV. Wzorce objętości niewłaściwe.

A. Beczki.

Granice uchybień obiegowych wynoszą:

1. dla beczek do piwa
pojemności do 10 litrów włącznie 0,2 litra,
" powyżej 10 litrów $\frac{1}{50}$ pojemności beczki,
2. dla innych beczek
pojemności do 30 litrów włącznie. 0,2 litra,
" powyżej 30 litrów $\frac{1}{150}$ pojemności.

B. Wzorcowane bańki (konwie) do przewozu mleka.

Granice uchybień obiegowych wynoszą: 0,005 mm dla baniek o pojemności do 10 litrów włącznie i 0,015 mm dla baniek o pojemności powyżej 10 litrów.

"	"	"	"	"	20	"	"	"	"	"	"	0,3	"
"	"	"	"	"	większych.	"	"	"	"	"	"	0,75	"

V. Odważniki.

A. Odważniki użytkowe zwyczajne do szalek normalnych.

Granice uchybień obiegowych wynoszą:

1. dla odważnika	5	mirjagramowego	15	gramów
"	2	"	12	"
"	1	"	7,5	grama
"	5	kilogramowego	3,75	"
"	2	"	1,8	"
"	1	"	1,2	"
"	50	dekagramowego	750	miligramów
"	20	"	300	"
"	10	"	180	"
"	5	"	150	"
"	2	"	90	"
"	1	"	60	"
"	0,5	"	45	"

2. dla odważników wielkości, nie pomieszczonych w tablicy powyższej, — tyleż, ile wynoszą dla odważników bezpośrednio większych, znajdujących się w tablicy.

B. Odważniki użytkowe zwyczajne do szalek specjalnych.

Granice uchybienia obiegowego dla danego odważnika równa się granicy takiegoż uchybienia dla odważnika użytkowego zwyczajnego do szalek normalnych, którego wielkość równa jest masie rzeczywistej danego odważnika.

C. Odważniki dokładniejsze.

Granice uchybień obiegowych wynoszą:

1. dla odważnika	5	mirjagramowego	5	gramów
"	2	"	4	gramy
"	1	"	2,5	grama
"	5	kilogramowego	1,25	"
"	2	"	600	miligramów
"	1	"	400	"
"	50	dekagramowego	250	"
"	20	"	100	"
"	10	"	60	"
"	5	"	50	"
"	2	"	30	"
"	1	"	20	"
"	5	gramowego	12	"
"	2	"	6	"
"	1	"	4	miligramy
"	500	miligramowego	2	"
"	200	"	2	"
"	100	"	2	"
"	50	"	1	miligram
"	20	"	1	"
"	10	"	1	"
"	5	"	0,5	miligrama
"	2	"	0,4	"
"	1	"	0,2	"

2. dla odważników wielkości, nie pomieszczonych w tablicy powyższej, — tyleż, ile wynoszą dla odważników bezpośrednio większych, znajdujących się w tablicy;

3. dla odważników, których wielkość wyrażona jest w karatach, — tyleż, ile wynoszą dla odważników o tejże masie, których wielkość wyrażona jest w miligramach, gramach lub dekagramach, w myśl punktów 1 i 2.

VI. Wagi.

A. Wagi handlowe zwyczajne.

Granice uchybień obiegowych są następujące.

1. Czulość wagi powinna być taka, aby przy największym dopuszczalnym jej obciążeniu niżej wymienione obciążenia dodatkowe wywołały stałe odchylenia (wskazówki, strzałki i t. p.) od położenia równowagi, wynoszące nie mniej niż 2 milimetry;

- a) dla suwaków z drzewa — potrójne uchybienie, dopuszczalne dla całej podziałki;
- b) dla suwaków z innych materiałów — podwójne uchybienie, dopuszczalne dla całego przymiaru.

3. Dla podziałek:

- a) dopuszczalne uchybienie od dowolnej podziałki do początku (zera) podziałki równa się uchybieniu dla całkowitej długości podziałki;
- b) granica różnicy długości między dwoma sąsiednimi centymetrami lub półcentymetrami 1,5 milimetra
między dwoma sąsiednimi milimetrami lub półmilimetrami 0,3 milimetra

II. Pojemniki.

A. Pojemniki zwyczajne.

Granice uchybień obiegowych wynoszą:

Wielkość pojemnika	Pojemniki wąskie i średnie, z wyjąt- kiem drewnianych	Pojemniki drow- niane i pojemniki szerokie
100 litrów	600 cm ³	1200 cm ³
50 "	300 "	600 "
25 "	150 "	300 "
20 "	150 "	300 "
10 "	75 "	150 "
5 "	37,5 "	75 "
4 litry	30 "	60 "
2 "	15 "	30 "
1 litr	7,5 "	15 "
1/2 litra	7,5 "	15 "
1/4 "	3,75 "	7,5 "
1/8 "	3,75 "	—
1/16 "	1,88 "	—
1/32 "	0,94 "	—

B. **Menzury** zwykzajne (menzury do mleka, cylindry miernicze do mleka).

Granica uchybienia obiegowego wynosi dla każdej objętości, wyznaczonej przez podziałkę, trzy dwuchsetne największej pojemności.

III. Przyrządy miernicze do mleka ze skala plywakową.

Granica uchybienia obiegowego wynosi dla każdej objętości, wyznaczonej przez podziałkę, trzy dwuchsetne największej pojemności.

IV. Wzorce objętości niewłaściwe.

A. Beczki.

Granice uchybień obiegowych wynoszą:

1. dla beczek do piwa
pojemności do 10 litrów włącznie 0,2 litra,
" powyżej 10 litrów $\frac{1}{50}$ pojemności beczki,
2. dla innych beczek
pojemności do 30 litrów włącznie. 0,2 litra,
" powyżej 30 litrów $\frac{1}{150}$ pojemności.

B. Wzorcowane bańki (konwie) do przewozu mleka.

Granice uchybień obiegowych wynoszą:	
dla baniek o pojemności do 10 litrów włącznie . . .	0,15 litra
" " " " " 20 " " " " " " " "	0,3 " "
" " " " " większych . . . " " " " " " " "	0,75 " "

V. Odważniki.

A. Odważniki użytkowe zwyczajne do szalek normalnych.

Granice uchybień obiegowych wynoszą:

1. dla odważnika	5	mirjagramowego	15	gramów
"	2	"	12	"
"	1	"	7,5	grama
"	5	kilogramowego	3,75	"
"	2	"	1,8	"
"	1	"	1,2	"
"	50	dekagramowego	750	miligramów
"	20	"	300	"
"	10	"	180	"
"	5	"	150	"
"	2	"	90	"
"	1	"	60	"
"	0,5	"	45	"

2. dla odważników wielkości, nie pomieszczonych w tablicy powyższej, — tyleż, ile wynoszą dla odważników bezpośrednio większych, znajdujących się w tablicy.

B. Odważniki użytkowe zwyczajne do szalek specjalnych.

Granice uchybienia obiegowego dla danego odważnika równa się granicy takiegoż uchybienia dla odważnika użytkowego zwyczajnego do szalek normalnych, którego wielkość równa jest masie rzeczywistej danego odważnika.

C. Odważniki dokładniejsze.

Granice uchybień obiegowych wynoszą:

1. dla odważnika	5	mirjagramowego	5	gramów
"	2	"	4	gramy
"	1	"	2,5	grama
"	5	kilogramowego	1,25	"
"	2	"	600	miligramów
"	1	"	400	"
"	50	dekagramowego	250	"
"	20	"	100	"
"	10	"	60	"
"	5	"	50	"
"	2	"	30	"
"	1	"	20	"
"	5	gramowego	12	"
"	2	"	6	"
"	1	"	4	miligramy
"	500	miligramowego	2	"
"	200	"	2	"
"	100	"	2	"
"	50	"	1	miligram
"	20	"	1	"
"	10	"	1	"
"	5	"	0,5	miligrama
"	2	"	0,4	"
"	1	"	0,2	"

2. dla odważników wielkości, nie pomieszczonych w tablicy powyższej, — tyleż, ile wynoszą dla odważników bezpośrednio większych, znajdujących się w tablicy;

3. dla odważników, których wielkość wyrażona jest w karatach, — tyleż, ile wynoszą dla odważników o tejże masie, których wielkość wyrażona jest w miligramach, gramach lub dekagramach, w myśl punktów 1 i 2.

VI. Wagi.

A. Wagi handlowe zwyczajne.

Granice uchybień obiegowych są następujące.

1. Czulość wagi powinna być taka, aby przy największym dopuszczalnym jej obciążeniu niżej wymienione obciążenia dodatkowe wywołały stałe odchylenia (wskazówki, strzałki i t. p.) od położenia równowagi, wynoszące nie mniej niż 2 milimetry;

- a) dla wag przenośnych — 3 gramy na każdy kilogram nośności,
- b) dla wag fundamentowanych — 2 gramy na każdy kilogram nośności.
2. Przy obciążeniu wagi jedną dziesiątą nośności powinna piąta część obciążenia dodatkowego, obliczonego według punktu 1-go, wywołać stałe odchylenia (wskaźówki, strzałki i t. p.), wynoszące nie mniej niż 2 milimetry.
3. Uchybienia obiegowe wskazań wagi przy pełnem obciążeniu i $\frac{1}{10}$ -tej tegoż nie powinny przekraczać wymienionych w punktach 1-ym i 2-im dopuszczalnych miar czułości.
4. Granica uchybienia obiegowego przy innych obciążeniach wynosi:
 - a) przy obciążeniu w granicach od $\frac{1}{10}$ do $\frac{1}{5}$ nośności: $\frac{1}{5}$ granicy uchybienia obiegowego dla największego obciążenia;
 - b) przy obciążeniu powyżej $\frac{1}{5}$ nośności: 3 gramy na każdy kilogram rzeczywistego obciążenia dla wag przenośnych i 2 gramy — dla wag fundamentowanych.
5. Powyższe warunki powinny być zachowane przy każdej pozycji obciążenia szalki lub pomostu.
6. W wagach z wyłącznikiem wskazanie wagi obciążonej, po kilkakrotnem wyłączeniu (odciążeniu) i ponownem włączeniu mechanizmu dźwigniowego, nie powinno wykazywać uchybień większych od wymienionych w punktach 1-ym, 2-gim, 3-cim i 4-ym.

B. Wagi dokładniejsze.

Granice uchybień obiegowych przy największem dopuszczalnem obciążeniu wynoszą:

10 gramów i mniej	—	2 miligramy na każdy gram nośności,
powyżej 10 „ do 20 gramów	—	20 miligramów,
„ 20 „ „ 100 „	—	1 miligram na każdy gram nośności,
„ 100 „ „ 200 „	—	100 miligramów,
„ 200 „ „ 5 kg wyłącznie	—	0,5 mg na każdy gram nośności,
5 kg i 10 kg	—	2 gramy,
10 kg i więcej	—	0,2 miligrama na każdy gram nośności.

VII. Wodomierze.

Różnica pomiędzy wskazaniem wodomierza a objętością przepuszczoną przez niego wody, wymierzonej za pomocą wzorców normalnych, przy największem dopuszczalnem obciążeniu wodomierza, jego połowie i dziesiątej części nie powinna być większa od 4% wymierzonej objętości.

§ 2.

W wypadkach, kiedy postanowienia § 1 niniejszego rozporządzenia przewidują dla jednego i tego samego narzędzia mierniczego dwie lub kilka granic uchybień obiegowych, narzędzie to jest nierzetelne, jeżeli choć jedna z tych granic jest przekroczona.

§ 3.

Rozporządzenie niniejsze obowiązuje na całym terytorjum Państwa i wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Równocześnie tracą moc obowiązującą w b. zaborze rosyjskim wszelkie dotychczasowe przepisy w przedmiocie granic uchybień obiegowych dla narzędzi miernicznych, używanych w obrocie publicznym, zaś w b. dzielnicy pruskiej wszystkie przepisy sprzeczne z niniejszem.

MINISTER PRZEMYSŁU I HANDLU:

(—) Szydłowski